

TEMAT NR 27: POWOJENNA ODBUDOWA

1. ZNISZCZENIA WOJENNE POLSKI.

W wyniku II wojny światowej Polska stała się najbardziej zrujnowanym państwem europejskim. Kraj poniósł olbrzymie straty ludnościowe i materialne. Zniszczono i zrabowano znaczną część zabytków i dzieł sztuki. Dotkliwie ucierpiało także środowisko naturalne. W ruinę obrócono niemal całą Warszawę, a na Ziemiach Odzyskanych – Wrocław, Gdańsk oraz Szczecin. Ponadto tereny przyznane Polsce decyzją mocarstw przed oddaniem ich pod polską administrację zostały spustoszone przez Armię Czerwoną. Żołnierze sowieccy dokonali szeregu zniszczeń na tych ziemiach jako niemieckich w odwecie za zbrodnie dokonane przez Niemców w Rosji.

Straty ekonomiczne Polski spowodowane wojną wyniosły 38% wartości majątku przedwojennego i należały do największych na świecie. Zniszczono 1/3 urządzeń przemysłowych i aż 34 sieci komunikacyjnej. Także polskie rolnictwo, stanowiące przed wojną główne źródło utrzymania dla większości mieszkańców II Rzeczypospolitej, poniosło w czasie wojny ogromne straty.

Polska była państwem, które w trakcie II wojny światowej poniosło największe straty. Na każdy tysiąc mieszkańców zginęło 220 z nich, a straty materialne szacowano na ponad 16 mld dolarów (zgodnie z ówczesną siłą nabywczą). Całkowitemu zniszczeniu uległo także niemal 2/5 polskich dóbr kulturalnych.

2. ZAGOSPODAROWANIE ZIEM ODZYSKANYCH.

Jednym z najważniejszych zadań nowych władz, oprócz odbudowy zniszczonej gospodarki, było zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych. Początkowo rządy na tych obszarach sprawowały oddziały Armii Czerwonej. Doszło wówczas do rabunku na gigantyczną skalę. Sowieci wywozili wszystko, co można było załadować do wagonów, np. wyposażenie fabryk i innych zakładów produkcyjnych: maszyny. Urządzenia, meble i sprzęty. Tam, gdzie nie przeciwdziałały władze polskie, rabowali też wyposażenie domów mieszkalnych, bydło i plony. Od końca 1945 roku administracją obszarów ponemieckich zajęło się **Ministerstwo Ziemi Odzyskanych** na czele z wicepremierem Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej Władysławem Gomułą.

Na Ziemiach Odzyskanych pozostało ok. 1 mln osób, głównie tamtejszych Polaków, Mazurów, Ślązaków oraz nielicznych Niemców. W ciągu kilku lat po zakończeniu wojny na tych terenach osiedliło się 2,7 mln Polaków przybyłych z centralnych obszarów kraju i 1,5 mln przywiezionych zza Buga.

Osadzono tu także wysiedlonych z południowo-wschodniej Polski Ukraińców oraz Łemków i Bojków. Akcji osiedleńczej często towarzyszyło zjawisko tzw. szabrownictwa, czyli rabowania dóbr poniemieckich przez grupy Polaków szukających możliwości szybkiego wzbogacenia się. Innym problemem był występujący wśród osadników brak wiary w trwałość zmian terytorialnych. Wielu osiedlonych, głównie repatriantów zza Bugu, bało się powrotu Niemców i jednocześnie liczyło na powrót na Kresy Wschodnie. Z tego też powodu często nie dbali o przejęty majątek lub nie inwestowali w niego.

3. ODBUDOWA WARSZAWY.

Stolica po wojnie stanowiła morze ruin. Początkowo władze zakładały nawet przeniesienia swojej siedziby na stałe do innego miasta. Ostatecznie zdecydowano się na odbudowę Warszawy. Spierano się, czy stolica ma zostać wiernie odtworzona w przedwojennym kształcie, czy może ulec nowoczesnej przebudowie. Ostatecznie, dzięki olbrzymiemu wysiłkowi całego narodu, wiernie odtworzono Stare Miasto. Jednak spór ze zwolennikami przebudowy miasta doprowadził do tego, że zaniechano odbudowy części zabytków i wzniesiono w ich miejsce nowoczesne gmachy.

4. RABUNEK I NISZCZENIE DÓBR KULTURY.

Przed atakiem na Polskę Niemcy przygotowali listę wartościowych przedmiotów, które znajdowały się w polskich kolekcjach. Po rozpoczęciu okupacji zostały one zagrabione i wywiezione w głąb III Rzeszy. Podobnie postępowali Sowieci, którzy również przejęli dużą część zbiorów. Wiele bezcennych budynków, dzieł oraz archiwaliów zostało także zniszczonych podczas walk. Odzyskiwaniem zagrabionych dóbr w latach powojennych zajął się specjalnie powołany wydział w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Dziś nie można precyzyjnie oszacować wysokości strat, ponieważ obejmują one liczne dzieła sztuki, miliony książek, wiele niezbadanych archiwaliów czy spalonych lub wyburzonych budynków.

5. REFORMA ROLNA.

Nowa władza potrzebowała poparcia przynajmniej części ludności. W tym celu ogłoszono przeprowadzenie **reformy rolnej**. Dekret PKWN z 6 września 1944 roku przewidywał odebranie majątków ich właścicielom, jeżeli miały one powyżej 50 ha użytków rolnych, oraz ich parcelację, czyli podział, i przekazanie biednym chłopom. Otrzymujący ziemię płacili w ratach w ciągu 10 – 20 lat równowartość rocznych plonów. Część ziem odebranych w ramach reformy rolnej przejęło bezpośrednio państwo. Reforma wbrew zapowiedziom nie rozwiązała większości problemów polskiej wsi. Po jej przeprowadzeniu liczba małych, ekonomicznie niesamodzielnych gospodarstw dodatkowo wzrosła. Propagandowa wymowa reformy była jednak jasna – władza przekazywała ziemię licznym biednym chłopom. W ten

sposób chciała zapewnić sobie ich poparcie w wyborach. W wyniku reformy rolnej zlikwidowano ok. 10 tys. wielkich majątków ziemskich. Doprowadziło to do likwidacji ziemiaństwa jako klasy społecznej. Było to na rękę komunistom, ponieważ warstwa ludzi zamożnych, świadomych politycznie i narodowo była dla nowych władz niebezpieczna. Ziemianom nie tylko odebrano majątki ziemskie, ale także ich domy. Często nawet zakazywano im mieszkać w pobliżu dawnych siedzib. Inaczej wyglądała reforma rolna na Ziemiach Odzyskanych. Na tych zazwyczaj wyludnionych, niemieckich terenach reforma rolna na Ziemiach Odzyskanych. Na tych zazwyczaj wyludnionych, niemieckich terenach osiedlano osadników, przydzielając im większe nadziały ziemi – po 7-15 ha.

Ważną rolę dla funkcjonowania polskiego rolnictwa odegrała działająca pod kontrolą ONZ organizacja **UNRRA** (z ang. Administracja Narodów Zjednoczonych do sprawy Pomocy i Odbudowy). Chłopi otrzymywali dzięki tej organizacji zwierzęta (konie, krowy, drób) i ziarno siewne. Ponieważ aż 70% dostaw pochodziło z USA, władze komunistyczne były niechętne działalności UNRRA i wkrótce jej zakazały, oficjalnie uznając ją za narzędzie amerykańskiej ingerencji w wewnętrzne sprawy Polski.

6. NACJONALIZACJA PRZEMYSŁU I HANDLU.

Po wojnie dosyć szybko odbudowano w Polsce przemysł. Uczyniono to nie tyle dzięki wysiłkom władz, co dzięki wytężonej pracy całości społeczeństwa (głównie robotników), które potrzebowało miejsc pracy i wierzyło, że odbudowa przemysłu poprawi jego warunki życia. W krótkim czasie została uruchomiona większość elektrowni, sieć kolejowa i system łączności telefonicznej. Pod koniec 1946 roku wartość produkcji przemysłowej doszła już do 77% stanu przedwojennego. Jednocześnie od stycznia 1946 roku trwał proces **nacjonalizacji przemysłu**, czyli przejmowania przedsiębiorstw na własność państwa. Bez żadnych odszkodowań znacjonalizowano mienie niemieckie i dobra „zdrajców narodu”. Za odszkodowaniem przejęto zaś przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej pięćdziesięciu robotników na jedną zmianę. W praktyce upaństwowiono także mniejsze przedsiębiorstwa i zlikwidowano cały prywatny przemysł. Wysokość odszkodowań przekazywanych właścicielom była symboliczna.

Kolejnym celem komunistów stało się również przejęcie handlu. Ogłosili, że dochody z przemysłu państwowego płyną do prywatnych handlowców, co grozi odrodzeniem kapitalizmu. W ten sposób rozpoczęła się tzw. **bitwa o handel**. Prywatne sklepy likwidowano pod pozorem walki ze spekulacją. Na prywatnych handlowców (nazywanych prywaciarzami) nakładano dodatkowe podatki i utrudniano zakupy towarów w państwowych hurtowniach. Liczba sklepów prywatnych spadła prawie o połowę. Ich miejsca nie zajęły jednak nowe

sklepy państwowe, co doprowadziło do poważnych kłopotów z zaopatrzeniem ludności w podstawowe produkty. Zachowano wprawdzie spółdzielnie handlowe i usługowe, ale spółdzielców stopniowo pozbawiano wpływu na ich funkcjonowanie.

7. PLAN TRZYLETNI.

W 1945 roku powstał **Centralny Urząd Planowania**, który miał przygotować plan odbudowy i rozwoju gospodarki całego kraju. W latach 1947 – 1949 podjęto realizację tzw. **planu trzyletniego**. Zakładał on podniesienie poziomu życia ludności, odbudowę zniszczeń wojennych i włączenie w system gospodarczy Polski Ziem Odzyskanych. Na koniec planu produkcja miała przekroczyć poziom przedwojenny. Plan zakładał przede wszystkim rozwój przemysłu produkującego na potrzeby ludności, tj. spożywczego i lekkiego. Nie planowano także nowych, wielkich inwestycji przemysłowych, a jedynie uruchomienie i unowocześnienie istniejących zakładów produkcyjnych.

Plan trzyletni, jako jedyny w powojennej historii, zakończył się sukcesem. Jego realizację zakończono na dwa miesiące przed terminem, a w wielu dziedzinach przekroczone wskaźniki przedwojenne. Jednak w dalszym ciągu rolnictwo nie zaspokajało potrzeb, które wynikały z coraz większej liczby mieszkańców miast. Już w trakcie wdrażania planu trzyletniego, mimo osiągniętych dobrych wyników, komuniści planowali całą gospodarkę poddać całkowitej kontroli państwa. W latach 1945 – 1947 w pełni upaństwowiono jedynie przemysł i handel, jednak można było się spodziewać, że wkrótce proces ten obejmie również pozostałe gałęzie gospodarki, m.in. rzemiosło i rolnictwo.

MATERIAŁY I POMOCE EDUKACYJNE DO TEMATU – POWOJENNA ODBUDOWA

Wczoraj i dziś 8, Podręcznik do historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej, Robert Śniegocki, Agnieszka Zielińska, Nowa Era, Warszawa 2018

Portale i strony internetowe – epodreczniki.pl, pl.wikipedia.org, dzieje.pl, szkolnictwo.pl, historia-polski.klp.pl, odrabiamy.pl, nowahistoria.interia.pl, www.dzielautracone.gov.pl, www.sww.w.szu.pl, ciekawostkihistoryczne.pl, zapytaj.onet.pl, encyklopedia.pwn.pl.

POLECENIA DO WYKONANIA

Proszę przeczytać powyższe streszczenie, ewentualnie temat z podręcznika „Powojenna odbudowa”, str. 172 – 175 lub skorzystać ze źródeł internetowych a następnie odpowiedzieć na następujące pytania i wysłać odpowiedzi do 26 maja 2020 r. na e-maila: rsegda1@o2.pl.

- 1. Scharakteryzuj przemiany w polskiej gospodarce po 1945 roku.**
- 2. Wyjaśnij, na czym polegała nacjonalizacja polskiego przemysłu.**
- 3. Przedstaw społeczne i ekonomiczne skutki reformy rolnej.**

W razie problemów proszę pisać do mnie na wyżej podanego e-maila.

TEMAT NR 28: POLSKA W CZASACH STALINIZMU

1. POWSTANIE PZPR.

We wrześniu 1947 roku w **Szklarskiej Porębie** odbyła się tajna konferencja przywódców komunistycznych. **I sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Partii Robotniczej (KC PPR) Władysław Gomułka** opowiedział się na niej za dochodzeniem Polski do komunizmu inną drogą niż ZSRS. Był on komunistą i zwolennikiem sojuszu z ZSRS, jednak uważał, że decyzje dotyczące spraw polskich powinny zapadać w Warszawie, a nie w Moskwie. Sprzeciwiał się też planom szybkiej kolektywizacji rolnictwa. Pod naciskiem Sowietów działacze PPR uznali poglądy Gomułki za błędne i oskarżyli go o „**odchylenia prawicowo – nacjonalistyczne**”. W ten sposób rozpoczęto proce odsuwania go od władzy.

Na konferencji w Szklarskiej Porębie władze komunistyczne podjęły również decyzję o likwidacji systemu wielopartyjnego w Polsce. Podziemny ruch oporu już niemal istniał, a legalną opozycję, czyli głównie PSL, początkowo zepchnięto na margines życia politycznego, a następnie zlikwidowano. Część członków tej partii wstąpiła do Stronnictwa Ludowego, które zmieniło nazwę na **Zjednoczone Stronnictwo Ludowe (ZSL)**. Partia ta, wraz ze **Stronnictwem Demokratycznym**, była całkowicie lojalna wobec komunistów. Polska Partia Socjalistyczna, po kolejnych czystkach coraz bardziej upodabniała się do PPR. 15 grudnia 1948 roku odbył się kongres zjednoczeniowy i z połączenia PPS i PPR powstała **Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR)**. Sekretarzem generalnym KC PZPR został Bolesław Bierut. System, w którym tylko jedna partia sprawuje władzę, nazywamy systemem **monopartyjnym**. Występował on we wszystkich państwach komunistycznych.

Po utworzeniu PZPR na kilka lat ukształtowało się kierownictwo partii, a zarazem państwa. Należał do niego Bolesław Bierut, stojący na czele PZPR i pełniący jednocześnie funkcję prezydenta. Za szerzenie ideologii i aparat bezpieczeństwa odpowiadał **Jakub Berman**. Gospodarką kierował **Hilary Minc**. Jednak rzeczywistą władzę sprawował Stalin. Dysponował on w Polsce rozbudowaną siatką agentów, najczęściej Rosjan, którym powierzano kluczowe polskie urzędy.

2.PRZEMIANY GOSPODARCZO – SPOŁECZNE.

Po konferencji w Szklarskiej Porębie w Polsce rozpoczęto dostosowywanie gospodarki do wzorców sowieckich. Przede wszystkim wprowadzono **system centralnego sterowania**. Wiązało się to z odgórnym ustalaniem wysokości produkcji, np. liczby par butów czy rowerów. Centralnie ustalano również ceny oraz zasady podziału wytworzonych dóbr.

Podjęto realizację Planu Rozwoju Gospodarczego i Budowy Podstaw Socjalizmu, zwanego potocznie **planem sześcioletnim** (1950-1955). Zgodnie z intencją Stalina główny nacisk położono na rozwój przemysłu ciężkiego, przede wszystkim zbrojeniowego. Zaplanowano budowę 350 nowych zakładów przemysłowych, w tym kombinatu metalurgicznego pod Krakowem – Huty im. Włodzimierza Lenina. Przy kombinacie miało powstać wielkie wzorcowe komunistyczne osiedle, późniejsza dzielnica Krakowa – **Nowa Huta**. Jego usytuowanie w sąsiedztwie największego wówczas ośrodka kulturalnego i naukowego w Polsce wynikało m.in. z chęci zwiększenia liczby robotników w stosunku do inteligencji. Podczas wdrażania nowego planu gospodarczego bezkrytycznie wprowadzono w życie oczekiwania Moskwy, w ogóle nie biorąc pod uwagę czynników ekonomicznych.

Plan sześcioletni nie został w pełni zrealizowany i tylko kilka z założonych celów zostało osiągniętych. Produkcja przemysłowa wzrosła mniej więcej 250% i Polska po raz pierwszy w historii stała się krajem **zindustrializowanym**. Doszło też do masowej migracji ludności z przeludnionych wsi do miast. Nastąpiła również znaczna aktywizacja zawodowa kobiet. Jednak nie pojawił się oczekiwany wzrost produkcji żywności (zamiast zakładanego wzrostu o 50% wzrosła zaledwie o 13%) i pogłębiły się dotkliwe braki w zaopatrzeniu w dobra konsumpcyjne. Wbrew komunistycznej propagandzie plan sześcioletni nie poprawił w znaczący sposób warunków życia ludności.

3. WPLYWY SOWIECKIE W ARMII.

Armię odrodzonej Polski potocznie nazywano Ludowym Wojskiem Polskim. Na jego czele, jako minister obrony narodowej i marszałek, stanął w 1949 roku Konstanty Rokossowski, jeden z czołowych dowódców sowieckich z lat II wojny światowej. Pochodził on wprawdzie z polskiej rodziny, ale całe dorosłe życie spędził jako żołnierz zawodowy Armii Czerwonej. Za jego rządów w polskim wojsku zwiększono liczbę sowieckich oficerów oraz doradców. Jednocześnie zwolniono ze służby ok. 10 tys. polskich oficerów, uznanych za niepewnych politycznie. Wszelkie decyzje dotyczące armii polskiej zapadały w Moskwie. Ponadto w Polsce stacjonowało ok. 300 tys. żołnierzy Armii Czerwonej (od 1946 roku – Armia Sowiecka).

4. PRÓBA KOLEKTYWIZACJI.

Po umocnieniu swojej władzy komuniści przystąpili do próby kolektywizacji rolnictwa na wzór sowiecki. Propagowano tworzenie **rolniczych spółdzielni produkcyjnych** i osiągnięcia Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR), które dzięki mechanizacji, czyli zastosowaniu m.in. traktorów, miały zapewnić zwiększenie produkcji rolnej. Rolnikom pracującym w PGR obiecywano mieszkania, dobre pensje, darmowe śniadania dla dzieci

w stołówkach czy przydział węgla na zimę. Kolektywizacja wynikała głównie ze względów ideologicznych, ponieważ w komunizmie miały zniknąć prywatne środki produkcji, w tym indywidualne gospodarstwa rolne. Władze oczekiwały także łatwiejszego egzekwowania obowiązkowych dostaw żywności, którymi obciążano wieś, oraz uwolnienia ze wsi siły roboczej, potrzebnej w rozbudowującym się przemyśle.

Aby przyspieszyć kolektywizację, zaczęto stosować restrykcje, m.in. podwyższając rolnikom indywidualnym podatki. Podjęto też wielką kampanię propagandową przeciwko kułakom, czyli właścicielom dużych gospodarstw, niechętnym wstępowaniu do spółdzielni rolniczych. Wobec nieskuteczności tych działań rozpoczęto aresztowania i konfiskatę majątków. Skolektywizowano jednak zaledwie ok. 10% gruntów ornych, bo opór wsi był znacznie silniejszy niż się spodziewano.

5. STALINIZM W POLSCE.

W następnej kolejności komuniści rozpoczęli wdrażanie rozwiązań wzorowanych na sowieckich. Obywateli poddano pełnej kontroli, a w społeczeństwie stworzono atmosferę zagrożenia. Represjom towarzyszyła wszechobecna propaganda. Wprowadzono kult jednostki, który polegał na oddawaniu czci Stalinowi. Na jego cześć pisano m.in. wiersze, w których przedstawiano go jako niezwykłego człowieka, wszechstronnego geniusza i wielkiego myśliciela. Hasła te propagowano w szkołach i zakładach pracy, używając w tym celu także literatury i filmów. Działania te przyniosły taki skutek, że gdy 5 marca 1953 roku, „przestało bić serce Józefa Stalina w krajach bloku komunistycznego kwitł kult lokalnych przywódców partii. W Polsce próbowano wciąż otoczyć Bolesława Bieruta, którego imieniem nazwano m.in. zakłady pracy.

6. SOCREALIZM.

W kulturze okresu stalinizmu obowiązywał jedyny uznawany przez władzę nurt – realizm socjalistyczny, tzw. socrealizm. Muzyka, malarstwo, architektura, poezja, proza miały propagować kult pracy i prostego człowieka oraz wyższość systemu komunistycznego. Dozwolone było tworzenie jedynie dzieł o charakterze ideologicznym, nazywanych również dziełami zaangażowanymi. Sztuka miała nieść jednoznaczny i czytelny dla wszystkich odbiorców przekaz propagandowy. Dzieła i twórców odbiegających od tego kanonu zwalczano.

W okresie stalinowskim starano się odpowiednio ukształtować ideologicznie nowe pokolenie. Dzieciom wpajano w szkole, że komunizm stanowi najwyższą wartość. Polski system oświaty oparto na wzorach sowieckich. Od wczesnych lat uczono rosyjskiego, przetłumaczono z niego też niektóre podręczniki, a na lekcjach wychwalano ZSRS. Zgodnie z sowieckimi wzorami

młodych ludzi zmuszano do wstępowania do komunistycznych organizacji, m.in. **Związku Młodzieży Polskiej (ZMP)** i **Służby Polsce (SP)**. Udział w zebraniach i manifestacjach, miał odciągnąć ich od wpływu innych środowisk, w tym Kościoła i starszego pokolenia.

7. KONSTYTUCJA STALINOWSKA 1952 ROKU.

Symbolem zwycięstwa stalinizmu w Polsce była sprawa konstytucji. Jej projekt, wzorowany na sowieckiej konstytucji i opracowany przez sejm ustawodawczy, przetłumaczono na język rosyjski i przedstawiono do akceptacji Stalinowi. Konstytucja została uchwalona **22 lipca 1952 roku** po uwzględnieniu poprawek dyktatora. Towarzyszyła temu propagandowa gala, podkreślająca demokratyczny charakter i postępowość ustawy zasadniczej. Na mocy konstytucji zmieniono nazwę państwa na **Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL)**, a orła w godle pozbawiono korony. Odrzucono też **trójpodział władzy**. Parlament składał się tylko z jednej izby (sejmu), zlikwidowano urząd prezydenta, a jego miejsce zajęła piętnastoosobowa Rada Państwa. W praktyce rzeczywistą władzę sprawował I sekretarz PZPR. Formalnie konstytucja dawała społeczeństwu szerokie prawa obywatelskie, ale zawierała ostrzeżenie, że „nie mogą one godzić w ustrój i porządek prawny PRL”.

8. WALKA Z KOŚCIOŁEM KATOLICKIM.

Komuniści początkowo unikali otwartego konfliktu z Kościołem katolickim. Jednak po umocnieniu swoich rządów rozpoczęli ataki na duchowieństwo w prasie i audycjach radiowych. W 1950 roku zostało podpisane porozumienie między przedstawicielami rządu a Episkopatem. Władze zobowiązały się pozostawić naukę religii w szkołach, zachować szkoły katolickie, w tym Katolicki Uniwersytet Lubelski, oraz prawo katolików do stowarzyszenia się, wydawania własnej prasy. Swobody kultu i pielgrzymek. W zamian Episkopat obiecał nauczać w duchu poszanowania prawa i władzy państwowej, zrezygnował ze sprzeciwu wobec kolektywizacji wsi oraz zobowiązał się do współpracy przy zwalczaniu zbrojnych oddziałów podziemia niepodległościowego. Nie zakończyło to represji. Władze narzucały swoje stanowisko przy obsadzaniu diecezji, zlikwidowały niższe seminaria duchowne, cenzurowały wydawnictwa kościelne i uniemożliwiały odbywanie pielgrzymek. Szykanowano też opornych duchownych. W 1951 roku aresztowano biskupa **Czesława Kaczmarka**, którego oskarżono o kolaborację z Niemcami i szpiegostwo. Po torturach, w czasie pokazowego procesu, biskup przyznał się do zarzucanych mu czynów i został skazany na dwanaście lat więzienia. We wrześniu 1953 roku aresztowano prymasa Polski, **kardynała Stefana Wyszyńskiego**. Został on internowany na trzy lata. W grudniu 1953 roku władze zmusiły Episkopat, a potem resztę duchowieństwa do ślubowania na wierność PRL.

Księża, którzy odmówili złożenia przysięgi, nie mogli pełnić swoich obowiązków duszpasterskich.

MATERIAŁY I POMOCY EDUKACYJNE DO TEMATU – POLSKA W CZASACH STALINIZMU

Wczoraj i dziś 8, Podręcznik do historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej, Robert Śniegocki, Agnieszka Zielińska, Nowa Era, Warszawa 2018

Portale i strony internetowe – epodreczniki.pl, pl.wikipedia.org, zapytaj.onet.pl, dzieje.pl, encyklopedia.pwn.pl, eszkola.pl, historia-polski.klp.pl, polskiedzieje.pl, tomaszewska.com.pl, www.szkolnictwo.pl, naszahistoria.pl, klasowka.onet.pl, notatkizlekcji.pl, www.infor.pl, pl.wikisource.org, superhistoria.pl, libr.sejm.gov.pl, www.biogramy.pl, zyciorysy.info, biografia24.pl.

POLECENIA DO WYKONANIA

Proszę przeczytać powyższe streszczenie, ewentualnie temat z podręcznika „Polska w czasach stalinizmu”, str. 176 – 181 lub skorzystać ze źródeł internetowych, a następnie odpowiedzieć na pytania i wysłać odpowiedzi do 26 maja 2020 r. na maila: rsegda1@o2.pl:

- 1. Wymień zmiany polityczne i społeczne, do których doszło w Polsce w okresie stalinowskim.**
- 2. Wyjaśnij skutki zmian gospodarczych wprowadzonych przez komunistów.**
- 3. Opisz zmiany wprowadzone w ustroju Polski przez konstytucję z 1952 roku.**

W razie problemów proszę pisać do mnie na wyżej podanego e-maila.